

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
Обществен съвет

ПРОТОКОЛ

№ 161

На 24.10.2023 г. се проведе заседание на **Обществения съвет към ЦИК**.

ПРИСЪСТВАХА:

Цветелина Пенева – председател на **Обществения съвет, Сдружение „Демокрация и законност“**;

Надежда Гологанова – заместник-председател на **Обществения съвет, Гражданска инициатива за свободни и демократични избори**;

Дончо Пачиков – **Българско сдружение за честни избори и граждански права – Национална асоциация**;

Свилена Гражданска – **Институт за социална интеграция**;

Тодор Гунчев – **Федерация на независимите студентски дружества**;

Заседанието бе открито в 18 часа и 20 минути и председателствано от госпожа **Цветелина Пенева** – председател на **Обществения съвет към ЦИК**.

* * *

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Уважаеми колеги, откривам редовното заседание на **Обществения съвет към Централната избирателна комисия**.

Изпратен ви е проекта за дневен ред.

Дневен ред:

1. Обсъждане на актуални теми по организацията на изборите и предложения за координация на работата в изборния ден;

2. Разни.

Има ли други предложния? Няма.

Моля да гласуваме дневния ред.

Против? Няма. Въздържали се? Няма.

Приема се единодушно.

Преминаваме към обсъждане на **първа точка.**

Обсъждане на актуални теми по организацията на изборите и предложения за координация на работата в изборния ден;

Това обсъждане започнахме преди официалното откриване на заседанието. Да кажа в резюме за Тодор Гунчев, който се включва малко по-късно. Дончо Пачиков е удовлетворен от информацията, която получихме от инж. Пенчо Пенчев, която препратихме на всички по имейлите по-рано тази седмица, а именно, че по негова експертна оценка хартията за гласуване, както и самата шпула изглеждат видимо по-добре по отношение на гланциране и на диаметър и той се надява чисто експертно, да не се получават проблемите при отпечатване на машинните бюлетини, проблеми на които бяхме свидетели на изборите на 4 април. Дончо Пачиков коментира, че е доволен от това, че хардуерния проблем който е имало на изборите на 4 април, надяваме се да бъде разрешен.

По отношение на други проблеми, които са се случили тази седмица във връзка с организация на изборите, ако искате да споделите нещо имате думата или да кажете мнения и становища, трябвали да правим нещо като Обществен съвет, трябва ли да изпратим нашия традиционен призив до социологическите агенции да се въздържат от така наречените резултати от екзитпол, които са неофициални и които излизат като различни класации в някои интернет медии, преди да е закрит изборния

ден. Имаме такъв текст. Съгласни ли сте да пуснем такъв текст в деня преди изборите, в събота.

Аз мисля, че това е нещо, което традиционно го правим. То се предлага от Стефан Манов. На мен лично ми харесва много тази практика. Всички знаем, че това не е разрешено от Изборния кодекс, но въпреки това се случва и е добре да се припомня, че тази практика не е добра практика и социологическите агенции трябва да се въздържат от публикуване на такива проучвания.

Съгласни ли сте да гласуваме това предложение, да пуснем такова писмо, традиционен призив на Обществения съвет в деня за размисъл събота.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Искам да направя едно допълнение, ако се приеме. В миналото, може би и сега, съществуват горещи линии в прокуратурата, не съм сигурен окръжна ли или в София и горещи линии в МВР, вероятно в районните управления, на които се съобщават данни за предполагаеми нарушения на Изборния кодекс. Аз предлагам да изясним кои са тези телефони от Централната изборителна комисия и да питаме официално. Ако никой не иска да го направи, аз мога да го направя, за да получим тези телефони и заедно с призива, който съм съгласен естествено да го отправим към медиите за тези гласувания с разни класации и т.н. и едновременно да публикуваме в същия призив и въпросните телефони. Ако някой от изборителите реши, че това е нарушение, да може да сигнализира по тези телефони и там вече каквото стане. Това може да направим на момента. Не само да им кажем на медиите еди-какво си направете, а да дадем възможност на обикновения изборител, при желание от негова страна, да сигнализира както може и където трябва. Това е предложението ми.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Свилена Гражданска има думата.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: МВР още на 29 септември си откриха телефона и няколко пъти го пускат като прессъобщение. Така че колегите от медиите имат възможност да разпространят този телефон, ако имат желание. Така че не смятам, че и ние трябва да го пускаме същия телефон.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Въпросът беше да дадем възможност на избирателите да сигнализират. Тук събираме двете неща, явлението нарушение на Изборния кодекс, плюс възможността за реакция на обикновения избирател, което според мен вдъхва доверие, внимание към изборния процес по принцип и показва на избирателя, че все пак има някаква възможност за някаква реакция от страна на държавната власт. Това че телефона е пуснат отдавна, това е чудесно. Правилно са направили, но аз ви предлагам да съберем двете неща и това, че го повтаряме не е нито нарушение, нито тавтология и не виждам нищо лошо в това нещо. Аз не го казвам с цел тепърва сега да открием топлата вода. Аз този номер го нямам и не мога да кажа във всяко РПУ ли го има или в Министерство на вътрешните работи. Да обменим тази информация и моето предложение остава в призива към медиите, да не правят разни класации и едновременно гражданина да има възможност да знае как да реагира, ако реши. Това е предложението, а не че за първи път го казвам, нямам това предвид.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Надя Гологанова има думата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първо, тези телефони ги дават пред всяка секция, поне са длъжни да ги сложат на таблото или на вратата на секцията. Второ, чисто организационно този призив като го изпратим до медиите, ние го изпращаме до тях да го прочетат, а не го изпращаме за да го публикуват. Аз не очаквам, че те ще започнат да го публикуват и паралелно с това, да публикуват и тези телефони. Ако искате може да направим нещо на фейсбук страницата на Обществения съвет, някакви

полезни връзки или нещо подобно за избирателите, една кратка бележка, в която да сложим тези телефони и още някакви неща, ако преценим координати на ЦИК или на ОИК.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз съм съгласен. моето предложение изглежда нерационално. Трябва да направим допълнителна публикация на страницата на Обществения съвет. Аз имам специализирана страница по отношение на изборите и специализирани страници направление на активна демокрация, въобще по принцип на обществото. Така че ако направим някакво прессъобщение към гражданите и евентуално да им посочим да следят медиите, да не правят еди-какво си и ако има нещо да съобщават по тези телефони. Да следят за купуване на гласове и да съобщават по тези телефони, нещо като призив.

Това предложение на Надя Гологанова много ми харесва. Аз не смятам, че бих могъл да го напиша по най-добри начин. Тук може би Тодор Гунчев най-добре ще го напише и евентуално, ако някой иска да го направи, да го сложим на масата и да го обсъдим, по електронна поща, защото не остана време за друго обсъждане и да го пуснем по най-бързия начин. При положение, че ще има и балотаж има време до изборите и една седмица до балотажа след изборите. Така че има място и да го направим. Това е една активност от нас във всички случаи. На мен лично тези телефони не са ми известни.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: За първи път за тези избори, поне на мен доколкото ми е известно, се създаде единен координационен център между МВР и органите на прокуратурата, който е национален и това е, което изпрати Свилена преди малко. иначе съгласно Кодекса, на вратата на всяко едно изборно помещение трябва да стоят два телефона, а освен телефона на общинската комисия, за сигнали и телефона до дежурен районен прокурор и съответното районно полицейско управление. Това е на всяка секция, част от изборните материали, които са

на таблото пред вратата на секцията. Ние няма как да публикуваме на нашата страница, защото това са много телефони и много различни телефони. На мен ми харесва идеята и на Дончо Пачиков и това, което Свилена Гражданска също предлага, да си напишем на страницата на Обществения съвет в началото на изборни ден един призив към хората да бъдат активни да гласуват, да упражнят правото си на глас и отдолу да напишем, при нередности да обявим този телефон, който е национален телефон на координационния център. Ако искате така да съчетаем двете неща, да не излиза, че нашия призив в началото на изборния ден на Обществения съвет е само за нередности. По скоро да призовем хората да бъдат активни в упражняването на правото си на глас.

Надежда Гологанова има думата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Можем да споменем и това, че телефони за контакти има и пред секциите, освен този национален телефон. Мен ме безпокои в последно време първия и втория екран на машините и на миналото заседание споделиха колеги, че може да стане както на изборите м. ноември 2021 г., когато избирателите се бяха объркали, някои хора бяха гласували само за президент или само за парламент и после не можеха да се върнат назад и да гласуват и за второто. Може да стане нещо подобно. Гледах и клипа, който са направили за гласуване с машина. Не да правим призив до медии, а може би на страницата на Обществения съвет, дали да публикуваме и още нещо, в което да се каже на хората, че трябва да направят избора си още на първия екран, защото после няма да могат да се върнат. Защото в клипа много общо е формулирано и не е достатъчно ясно според мен. Човек, който си мисли, че трябва да гласува първо за едното и после за второто и после за третото може да не разбере, че няма начин после да се върне, а трябва от самото начало да избере всичко.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз нямам против това, да го включим в нашия призив. Дори според мен в събота трябва да публикуваме това съобщение на страницата ни и максимално да бъде разпространявано, ако нямате нищо против.

Дончо Пачиков, заповядай.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да ви кажа за технологията на тази социална мрежа фейсбук, какво точно се получава. Ако го публикуваме в събота ще го видят определен брой хора, които са наши приятели на тази страница и до там. Ако го публикуваме днес, условно говоря и всеки ден тази публикация се повтаря по три път на ден, това означава, че ще го видят всички хора, които са приятели в тази група. Ако в същото време активисти от Обществения съвет разпространят между своите приятели, примерно аз имам 5000 приятели в единия акаунт и 5000 в другия акаунт или около 20 000 в групите, които са национални, колко хора ще го видят, ако го разпространя само аз. Всеки от вас има примерно по няколко хиляди. Моите приятели едва ли се пресичат с групата приятели примерно на Свилена. Това е заради разлика в професиите и възрастта. Това означава, че ако съберем всички групи на всички от нас, ние ще получим едно сериозно покритие в национален мащаб, предвид различните интереси. Това е подхода. Публикуването в последния момент е с незначителен ефект и само ще можем да кажем, ние го публикувахме и кой видял, видял, което не е достатъчно продуктивно, според мен.

Има един телефон на МВР. Това ли е национален телефон?

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Това е националният телефон и имейла, на който може да се подават сигнали.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За прокуратурата има ли сведения за техен телефон?

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Има.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Надя Гологанова, заповядай.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ще подкрепя Дончо Пачиков, да не чакаме до събота. Ще са ни необходими един, два дни да го напишем, да го съгласуваме, може би четвъртък вечер или петък сутринта ще стане според мен.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз съм съгласна в четвъртък или в петък, говорим за фейсбук страницата. А другия призив за резултатите от екзитполовете, той си остава за събота. Той е само до медиите. Съгласна съм. Като това, което ще публикуваме като текст ще го съгласувам по имейла, за да може да бъде допълнен, да може да бъде огледан от всички членове на Съвета и могат да си кажат мнението и хората, които не присъстват тази вечер.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Свилена може ли да ни предложи един вариант за публикация и да го приемем в най-къси срокове.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Прокуратурата още не са го пуснали. Те ще го пуснат утре като прессъобщение.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Казваме така, МВР го пуснаха, а Прокуратурата чакат, защо. Трябва да бъдем атрактивни, критични.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Аз мисля, че телефона е единен, защото те направиха обща координация и затова няма да намери Свилена друг телефон.

Колеги, други теми и проблеми, които да обсъдим по предстоящите избори. Мисля, че за тези неща се разбрахме. Има ли нещо друго да споделите? Няма.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз мисля, че Свилена Гражданска има мълчаливо съгласие да предложи началния вид на текста.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: Друг път мога да поема, но тази седмица не.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Тогава остава да подготвиш съобщението в понеделник, вторник, което ще е за балотаж.

СВИЛЕНА ГРАЖДАНСКА: За тогава може.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз готвя едно предложение във връзка с изборите. То ще бъде онлайн и от там нататък кой каквото каже, може да го коригираме, да го направим оперативно. Колкото по скоро го пуснем, толкова по-голям ще бъде ефекта.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Преминаваме към точка р а з н и.

Това което искам да споделя с вас е следното. На миналото заседание се разискваше въпроса, да проведем избор на ново ръководство на Обществения съвет, както е редно, тъй като мандата на настоящето ръководство изтече на 18 октомври и ние взехме решение да отложим избора за ново ръководство за след балотажа. Сега в момента работим с изтекъл мандат.

В тази връзка днес сутринта имах една комуникация със Стефан Манов, който повдигна въпроса, преди да преминем към избор на ръководство да погледнем нашите избирателни списъци на Обществения съвет, а именно организациите, които са членове на Съвета, дали са легитимни и отговарят ли на изискванията да са членове на Обществения съвет към момента. Това е нещо за което си говорихме и миналата година и от избори не стигнахме до един такъв преглед на членове на Съвета.

Тъй като аз самостоятелно няма да предприема нищо, искам да чуя вашето мнение, становище дали трябва да го правим това. ако трябва да го правим, кога да го направим. Като си отговорим на въпроса кога, следващия въпрос е точно каква технология да изберем. Да запитаме Централната избирателна комисия да направи този преглед, за да види дали в състава на Обществения съвет има организации, които вече не трябва да бъдат членове на Съвета. Искам да отворим тази дискусия, за да

сондирам вашето мнение и становище. Аз еднолично няма да взема решение по този въпрос и да инициирам каквото и да било пред Централната изборителна комисия. Редно е да имаме някакъв консенсус по темата.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За да вземе човек правилно решение, във всички случаи трябва да погледне и да се съобрази с историята. Историята какво показва. Когато избирахме Цветелина Пенева, преди това избирахме Цицелков, при Цицелков е по-ярък случая, тогава се появиха на самата дискуссия и гласуване наши колеги, които видяхме за първи път. В тази връзка ще помоля Тодор Гунчев, да ни изпрати на всички една снимка, на тази дама, която не съм я виждал нито на снимка, нито реално и вече започвам да се съмнявам тя дали въобще съществува. Това предложение на Стефан Манов не е от днес, то съществува от дълго време и е редно това нещо да стане.

От друга страна нека да погледнем нашия Правилник, който е действащ и сме се съгласили с него, утвърден е от Централната изборителна комисия и тогава да вземем някакво решение и да се обърнем към Централната изборителна комисия. Правилникът е приет, утвърден. Така че първо трябва да гледаме нашия си Правилник и след това, ако трябва да се обърнем към някакви арбитри.

Цветелина Пенева казва, че действаме извън мандата. Колко организации са извън мандата и си действат с години и нямат проблеми. И при нас няма проблеми.

Организации, които не сме виждали дълго време, няма как да участват в избори. Те нямат представа кой какво е правил, кой как се е изказвал, в какви неща е помогнал или не е помогнал по една или друга причина. Техният избор ще бъде неинформиран избор, под влиянието на едно или друго лице от Обществения съвет. Цицелков кой го е виждал за последен път тук в нашите среди? Аз нямам никаква представа, как той

може да участва в такива избори от името на тяхната организация. От името на тяхната организация кой ще участва, Стоил Цицелков или Румяна Дечева. Да внесем някакъв ред и порядък. Аз не виждам друга организация, която си е разрешавала такова нещо. Един казва, че участва, а в същото време друг участва, който го замества.

Ние с Надя Гологанова имаме опит, когато бяхме заместник-председатели на Обществения съвет, Румяна Дечева беше председател. Тя пътуваше по нейни задачи навсякъде по света. когато тя отсъстваше никой от нейната организация не я е замествал. Това заместване не виждам да е някъде в нашия Правилник. Не става въпрос за заместване за продължително време, когато човек се разболява и отсъства дълго време, това е съвсем друго нещо.

Нека да си погледнем нашия Правилник и да видим какво пише. Да влезем в крак с нашия Правилник и нещата ще си дойдат на мястото. Ако трябва да дадем някакви допълнителни параметри, което сме в правото си да го направим. Като го гласуваме, то си става правило, по което ще се работи и т.н. Защото един Правилник, какъвто и да е закон, никога не може да изчерпи всички възможности в тези ситуации. Такава ситуация еди-коя си организация за месеци, години напред упълномощава определено лице да гласува от нейно име, ние нямаме такава ситуация. Това не е описано в нашия Правилник. Не е описано делегирането на такива права за гласуване. Това е против Правилника. Това трябва да го махнем окончателно. Думата, която някои наши колеги употребиха, когато бяха предишните избори, че някои дойдоха, само за да гласуват. Това е израз, който аз съм чул лично и твърдя, че е точно така.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Благодаря за твоето мнение. Аз го уважавам много и в тази връзка искам да ти прочета какво казва нашия Правилник за работа на Съвета.

Започвам да чета правилата за изключване 3.2.

Общественият съвет предлага на ЦИК за изключване от състава му организация:

- Която системно не участва в работата на Обществения съвет. Системно не участие в работата на Съвета е налице, когато организацията не участва в работата на Съвета повече от една година,
- Която е изявила писмено желание да бъде изключена от състава на Обществения съвет;
- При прекратяване на организацията.

Има още една точка 3.3, която казва: Съставът на Съвета се променя по негово предложение с решение на ЦИК.

Това означава, че ние тук, според мен, аз така го тълкувам, трябва да разгледаме на заседание на Обществения съвет, има ли организации, които не отговарят на критериите на точка 3.2. Ако има такива да ги предложим на Централната изборителна комисия за промяна в състава на Съвета.

Това е което аз разбирам. Друг е въпроса кога трябва да се случи това. Дали сега по време на изборите между първи тур и балотажа или след балотажа. Каквото каже Обществения съвет, това ще направим. Трябва да имаме консенсус.

Надя Гологанова има думата.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Първо искам да кажа по изказванията, че сме извън мандата. Това не е съвсем коректно, защото имаме в Правилника възможност за удължаване на мандата на ръководството до провеждането на следващи избори за ръководство на ОС. Терминът извън мандат не е точен.

Второ, по това което каза Дончо, по принцип в Обществения съвет членува организацията. И тъй като членува организацията по принцип е даден един основен представител, но е възможно да бъде заместваан на

конкретно заседание, ако организацията извести, в случая изпрати имейл, още повече, че Румяна Дечева е председател на тяхната организация и е представляващ организацията пред различни институции. Казуса, който имахме преди време беше само за вписването на страницата на Централната изборителна комисия. Ако единия присъства или другия, това мисля, че е напълно възможно според мен.

Обсъждането на членството на организациите ви предлагам да го направим след балотажа. Да си направим заседание и това да е едната точка, какви предложения има по темата. След балотажа да направим редовно заседание и там това може да е една от точките, също и за избор на ръководство. И без това трябва да дадем седмица поне, в която да има предложения, т.е. не можем тази точка да я включим веднага на 7 ноември, а ще бъде най-рано за 14 ноември за избор на ново ръководство. Между 7 ноември и 14 ноември да се правят предложения за членове на ръководството и за председател и заместник-председатели. Членството на организациите било като обсъждане на конкретни организации, било като механизъм, който да се изработи можем да го направим на 7 ноември, кой какви предложения има по темата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: На 7 ноември ще разискваме тази точка, която е по какъв начин да направим членовете на Обществения съвет, тъй като очевидно има организации, които не участват. Възможно е да има организации, които вече не съществуват. Има една организация, която доста време не е номинирала свой представител като член на Съвета. И тя стои без представител на страницата на Обществения съвет. Очевидно тази организация не взема участие в работата на Съвета. Тя даже не е номинирала свой представител и няма как и да участва. Поне аз откакто съм члена на Съвета не съм виждала такъв представител, след напускането на господин Стоил Стоилов, който беше неин представител. Говоря за Сдружение „Нова алтернатива“.

Колеги, изчерпахме ли тази тема?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛ ЦВЕТЕЛИНА ПЕНЕВА: Колеги, закриваме днешното редовно заседание на Обществения съвет към Централната изборителна комисия.

/ Закрито в 19.00 часа /

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Цветелина Пенева

Стенограф:

Силвия Михайлова